

Οι Εξομολογήσεις τού Αγίου Αυγουστίνου των δακρύων

[/ Γενικά Θέματα](#)

Το μυστήριο των δακρύων

Και τώρα, ω Θεέ μου, όλα αυτά είναι μακριά. Ο χρόνος επούλωσε την πληγή μου. Μπορώ άραγε ,τείνοντας το αυτί της καρδιάς μου στο στόμα Σου, να μάθω γιατί τα δάκρυα είναι τόσο γλυκά στους δυστυχείς; Μολονότι είσαι πανταχού παρών, θα έρριχνες τη δυστυχία μας μακριά Σου; Άραγε συσπειρώνεσαι στον εαυτό Σου, τη στιγμή που εμείς συμπαρασυρόμεθα από τα κύματα των δοκιμασιών της ζωής;

Αναστεναγμοί, λυγμοί, δάκρυα, οδυρμοί. Πώς συλλέγομε γλυκό καρπό απ' αυτές

τις πικρίες; Είναι άραγε γλυκός αυτός ο καρπός ,επειδή ελπίζομε ότι θα μας ακούσεις; Αυτό γίνεται όσον αφορά τις προσευχές μας , στο βάθος των οποίων υπάρχει ο πόθος να φθάσομε μέχρι τα κράσπεδα του θρόνου Σου. Αλλά μπορεί να το πει κανείς και για τον πόνο, που προξενεί η απώλεια ενός προσώπου που λατρεύομε, για τον πόνο, ο οποίος τότε με βασάνιζε; Δεν ήλπιζα να τον δω ζωντανό. Δεν ζητούσα λοιπόν με τα δάκρυά μου τη νεκρανάσταση του φίλου μου; Έκλαιγα και αναστέναζα γιατί δεν ήμουν πια ευτυχής , γιατί έχασα τη χαρά μου. Μπορούμε να πούμε, ότι τα δάκρυα είναι αυτά καθεαυτά πικρά, αλλ' ότι είναι συγχρόνως και γλυκά, λόγω της αηδίας που μας προκαλούν τ' αντικείμενα των πολλών τέρψεών μας και εφόσον δεν αισθανόμεθα παρά μόνο αποστροφή γι' αυτά; Αλλά για ποιο λόγο μιλώ για όλα αυτά; Εδώ δεν πρόκειται για λύση προβλημάτων, αλλά για εξομολόγηση προς Εσένα, ω Θεέ μου. Ήμουν λοιπόν δυστυχής. Κάθε ψυχή είναι δυστυχής όταν δεσμεύεται από την αγάπη με εφήμερα πλάσματα και πάσχει φοβερά όταν τα χάνει. Και τότε αισθάνεται την αθλιότητα που την βασανίζει ,προτού τα χάσει.

Τέτοια ήταν εκείνη την εποχή η κατάστασή μου. Έχυνα δάκρυα πικρά και έβρισκα απόλαυση στην πικρία. Μέχρι αυτού του σημείου ήμουν δυστυχής. Και όμως αυτή η ζωή με το δράμα του μυστηρίου μου, μου ήταν προσφιλέστερη παρά ο φίλος μου. Επιθυμούσα να την αλλάξω , αλλ' όχι και να την χάσω, αμφιβάλλω δε, αν συναινούσα χάρη αυτού να μιμηθώ το παράδειγμα του Ορέστη και του Πυλάδη- αν δεν είναι παραμύθι και αυτό - οι οποίοι ήθελαν μάλλον να πεθάνουν παρά να χωρισθούν ο ένας από τον άλλο, διότι ο χωρισμός τους φαινόταν φρικωδέστερος από το θάνατο. Πιστεύω ότι όσο περισσότερο τον αγαπούσα, τόσο περισσότερο μισούσα και φοβόμουν το θάνατο, που τον είχε θερίσει σαν απαίσιο και άσπονδο εχθρό, πρόθυμο να καταβροχθίσει όλους τους ανθρώπους, όπως καταβρόχθισε και τον φίλο μου. Αυτό το συναίσθημα εξουσίαζε τότε την ψυχή μου.

Ω Θεέ μου, να η καρδιά μου και να το μυστικό της. Δες σ' αυτήν χαραγμένες τις αναμνήσεις μου, ω ελπίδα μου Εσύ, που αποπλύνεις τις κηλίδες τέτοιων αφοσιώσεων, που προσανατολίζεις προς Εσέ τα βλέμματά μου και απελευθερώνεις από αυτές τις αλυσίδες το σώμα μου.

Απορούσα βλέποντας τους άλλους θνητούς ζωντανούς, αφού είχε πεθάνει εκείνος, σαν να επρόκειτο να μην πεθάνει ποτέ, και απορούσα περισσότερο ακόμη να ζω εγώ, αφού εκείνος δεν βρισκόταν πια στη ζωή. Πόσο ωραία είναι η φράση εκείνη του ποιητή , ο οποίος μιλώντας για το φίλο του, τον ονομάζει «ήμισυ της ψυχής του». Ω ναι, αισθανόμουν ότι η ψυχή του και η ψυχή μου ήσαν μία και μόνη ψυχή σε δύο σώματα. Γι' αυτό η ζωή μου ήταν φρικαλέα. Δεν ήθελα πια να ζω, αφού το εγώ μου είχε μειωθεί κατά το ήμισυ. Για το λόγο αυτό δεν ήθελα να πεθάνω, για να μην πεθάνει ολοσχερώς εκείνος που τόσο αγάπησα.

Οι περιπλοκές της φιλοδοξίας

Ποθούσα με απληστία δόξα, τιμές, κέρδη, συζυγική συμβίωση και Εσύ γελούσες για μένα. Τα πάθη αυτά μ' ενέβαλλαν σε φοβερή αμηχανία. Εσύ δεν ήσουν απέναντί μου ευμενής, τόσο περισσότερο, όσο μου επέτρεπε να βρίσκω μεγαλύτερη χαρά σ' εκείνο, που δεν ήσουν Εσύ.

Κοίταξε την καρδιά μου, Κύριε, Σου που αξίωσες τις αναμνήσεις μου και την εξομολόγησή μου.

Πόση ήταν η δυστυχία μου! Κέντριζες στην ανοικτή πληγή της την ψυχή μου, για να εγκαταλείψει τα πάντα και να στραφεί προς Εσένα, που είσαι υπεράνω όλων και που χωρίς Εσένα δε θα υπήρχε τίποτε. Πόσο ήμουν δυστυχής και πόσο με βοηθούσες να συναισθάνομαι τη δυστυχία μου! Ήταν η μέρα που ετοιμαζόμουν ν' απαγγείλω ένα πανηγυρικό στον Αυτοκράτορα . Σκόπευα ν' απαριθμήσω αρμαθιά ψευδολογημάτων , αυτά δε τα ψευδολογήματα αποσπούσαν τα χειροκροτήματα των ακροατών , που δεν ήσαν διόλου θύματα. Η σκέψη αυτή συγκλόνιζε την καρδιά μου, που άναψε κάτω από την επήρεια των στοχασμών εκείνων, οι οποίοι την κατέτρωγαν.

Κάποτε, περνώντας από μια οδό του Μιλάνου, συνάντησα ένα ζητιάνο, μεθυσμένο, εύθυμο και χαρούμενο. Αναστέναξα και παρατήρησα στους φίλους μας σε πόσο μεγάλες συμφορές μας ρίχνουν οι παραφροσύνες μας. Παρ' όλες τις προσπάθειες, τους κόπους και τους μόχθους, τι άλλο επιδιώκομε, εφόσον σύρομε το βάρος των παθών μας κάτω από το βούκεντρο της απιστίας μας , παρά να φθάσομε σ' εκείνη την ασφαλή ευθυμία, την οποία ο επαίτης απέκτησε πριν από μας, ή την οποία εμείς ποτέ δεν θα αποκτήσομε; Ό,τι πέτυχε ο ζητιάνος χάρη στο χρήμα των διαβατών, δηλαδή τη χαρά της προσωρινής ευτυχίας, εγώ επιζητούσα σε δύσβατα μονοπάτια και σε μύριους ελιγμούς. Χωρίς αμφιβολία δεν ήταν πραγματικά ευτυχής, αλλ' εγώ επιδίωκα με τις φιλόδοξες επιχειρήσεις μου μια κόμη λιγότερο σταθερή ευτυχία. Οπωσδήποτε, εκείνος ήταν ευθυμότατος ,ενώ εγώ βρισκόμουν κάτω από την εξουσία της αγωνίας. Εκείνος ήταν ηρεμότατος, ενώ εγώ ήμουν πολύ ανήσυχος. Εάν κανείς με ρωτούσε : τι προτιμάς, να κυριεύεται η ψυχή σου από τη θλίψη ή από τη χαρά; Θα ψήφιζα υπέρ της χαράς. Εάν όμως μου απευθυνόταν το ερώτημα: τι θα προτιμούσες, να είσαι σα το ζητιάνο ή να μένεις αυτός που είσαι, θ' απαντούσα να μείνω αυτός που είμαι. Αλλά γιατί; Εξαιτίας της διαστροφής μου; Χάρη της αλήθειας; Δεν έπρεπε να πιστεύω τον εαυτό μου ανώτερο, επειδή ήμουν σοφώτερος από τον επαίτη, δεδομένου ότι η γνώση δεν μου πρόσφερε μεγαλύτερη απόλαυση και ότι με τη γνώση έβρισκα το μέσον ν' αρέσω στους ανθρώπους, όχι για να τους διδάσκω, αλλ' απλά για να τους αρέσω.

Μακριά από την ψυχή μου εκείνοι που της λένουν ότι «η ευτυχία είναι υποκειμενική. Ο επαίτης έβρισκε την ευτυχία του στη μέθη, εσύ ήθελες να την

βρεις στην δόξα». Αλλά, σε ποια δόξα, ω Θεέ μου! Σε δόξα που δεν βρισκόταν σε Σένα . Η χαρά του ζητιάνου δεν ήταν πραγματική, αλλά η και η δόξα μου δεν ήταν πραγματική δόξα και τάραζε περισσότερο το πνεύμα μου. Την ίδια νύκτα ο ζητιάνους θ' αποκοίμιζε τη μέθη του. Εγώ είχα κοιμηθεί και ξυπνήσει, θα κοιμόμουν δε και θα ξυπνούσα πάλι με τη μέθη μου. Και για πόσο χρόνο άραγε, ω Θεέ μου; Ναι, η ευτυχία είναι υποκειμενική, το παραδέχομαι, αλλ' η χαρά των αγίων ελπίδων είναι ασύγκριτα μεγαλύτερη παρά η ευτυχία στη ματαιότητα. Αλλά τότε υπήρξε πραγματική διαφορά μεταξύ εμένα και του επαίτη. Αναμφίβολα αυτός ήταν ευτυχέστερος από μένα ,γιατί αυτός ήταν εύθυμος, ενώ εμένα με κατέτρωγε η σκέψη. Αλλ' ήταν ευτυχέστερος γιατί είχε προμηθευτεί το κρασί του, ευχόμενος στον δωρητή χαρά και ευτυχία, ενώ εγώ ζητούσα τη δόξα μου με το ψεύδος.

Μίλησα συχνά με τους φίλους μου για τέτοιου είδους θέματα και πολλές φορές ,σε παρόμοιες περιπτώσεις, μελετούσα τον εαυτό μου για να μάθω πού βρίσκομαι και έβρισκα κακή την κατάστασή μου.

Έπασχα γι' αυτό και διπλασίαζα το κακό μου. Οποιαδήποτε ευτυχία κι αν μου χαμογελούσε, δεν ήμουν ικανός να τείνω προς αυτήν το χέρι μου, γιατί αυτή άνοιγε μακριά από μένα τα φτερά της προτού μπορέσω να την πιάσω.

Πού μπορούμε να βρούμε το Θεό

Πού Σε βρήκα λοιπόν για να Σε γνωρίσω; Γιατί, προτού Σε γνωρίσω, δεν βρισκόσουν στη μνήμη μου. Πού Σε βρήκα λοιπόν, εάν όχι στον Εαυτό Σου, πάνω από μένα; Αλλ' εκεί δεν υπάρχει χώρος, και μπορούμε να προχωρήσουμε, χωρίς ποτέ να βρούμε χώρο; Είσαι, ω Αλήθεια, παντού. Βασιλεύεις πάνω σ' όλους εκείνους , οι οποίοι Σε συμβουλεύονται και ανταποκρίνονται στα διάφορα ερωτήματα του καθενός που Σε συμβουλεύεται κατά τον ίδιο χρόνο. Εσύ ανταποκρίνεσαι καθαρά , αλλά δεν Σε εννοούν καθαρά όλοι. Όλοι Σε συμβουλεύονται για κείνο, που θέλουν να μάθουν, αλλά δεν ακούν όλοι ό,τι επιθυμούν. Ο άριστος από τους υπηρέτες Σου είναι εκείνος , που δεν ζητά ν' ακούσει ό,τι δεν ποθεί ,αλλά μάλλον ποθεί εκείνο, που άκουσε από Σένα.

Πώς το κάλλος του Θεού συναρπάζει

Αργά Σε αγάπησα, ωραιότητα, τόσο παλιά και τόσο νέα! Αργά Σε αγάπησα! Ήσουν στον εσωτερικό κόσμο μου και εγώ ήμουν εκτός του εαυτού μου. Εκτός του εαυτού μου Σε ζητούσα, σκορπισμένος στα περικαλλή δημιουργήματά Σου και επιζητώντας την ωραιότητα των πλασμάτων Σου με τη δυσμορφία μου. Ήσουν μαζί μου, αλλ' εγώ δεν ήμουν μαζί Σου. Και με κρατούσαν μακριά από Σένα τα πλάσματα εκείνα, που δεν θα υπήρχαν αν δεν θα υπήρχαν σε Σένα. Και με κάλεσες και έσπασες την κουφότητά μου και έλαμψες και εξάστραψες και διασκέδασες την τυφλότητά μου. Σκόρπισες άρωμα ηδονικό και το ανέπνευσα , και ο πόθος μου

στράφηκε προς Εσένα. Σε γεύθηκα και αισθάνθηκα την πείνα και τη δίψα για Σένα. Με άγγιξες και φλέγομαι για την ειρήνη Σου.

«Πάρε και διάβασε!»

Τα έλεγα αυτά και έκλαιγα με πικρότατη συντριβή της καρδιάς μου. Οπότε ακούω μια φωνή από ένα γειτονικό σπίτι, μια φωνή αγοριού ή κοριτσιού, δεν γνωρίζω, μια φωνή, που έψαλλε και επαναλάμβανε: «Πάρε και διάβασε! Πάρε και διάβασε!». Αμέσως, μεταβάλλοντας την όψη του προσώπου μου, συγκέντρωσα την προσοχή μου, για να θυμηθώ αν υπήρχε κανένα παιχνίδι, όπου τα παιδιά έλεγαν αυτές τις λέξεις, αλλά δεν συνέπεσε ν' ακούσω ένα τέτοιο παιχνίδι πουθενά. Αφού συγκράτησα λοιπόν την ορμή των δακρύων μου, σηκώθηκα και ερμήνευσα τη φωνή εκείνη αποκλειστικά σαν θεία εντολή, για ν' ανοίξω το ιερό βιβλίο και να διαβάσω το πρώτο κεφάλαιο, που θα έπεφτε στα μάτια μου. Γιατί άκουσα για τον Αντώνιο, ότι τον παρότρυνε ένα χωρίο του Ευαγγελίου, που τυχαία διάβασε, σαν ν' απευθυνόταν σ' αυτόν τον ίδιο: «Ύπαγε, πώλησόν σου τα υπάρχοντα και δός πτωχοίς και έξεις θησαυρόν εν ουρανών και δεύρο ακολούθει μοι» και αυτός ο χρησμός τον μετέστρεψε σε Σένα αμέσως.

Παρακινούμενος λοιπόν από τον τρόπο αυτό, επέστρεψα εκεί όπου βρισκόταν ο Αλύπιος και όπου, όταν είχα αποσυρθεί από εκεί, άφησα το βιβλίο του Αποστόλου. Το άρπαξα, το άνοιξα και διάβασα το πρώτο κεφάλαιο, όπου στράφηκαν τα μάτια μου: «Μη κώμοις και μέθαις, μη κοίταις και ασελγείαις, μη έριδι και ζήλω• αλλ' ενδύσασθε τον Κύριον Ιησούν Χριστόν, και της σαρκός πρόνοιαν μη ποιείσθε εις επιθυμίας». Δεν θέλησα να διαβάσω περισσότερα, ούτε υπήρχε ανάγκη. Μετά το τέλος της παραίνεσης αυτής διαχύθηκε φως βεβαιότητας στην καρδιά μου, που διασκόρπισε όλα τα σκότη της αμφιβολίας μου.

Η τυραννία της συνήθειας

Όταν ο δούλος Σου Συμπλικιανός μου διηγήθηκε για το Βικτωρίνο εκείνα της μεταστροφής του, με κατέβαλε σφοδρός πόθος να τον μιμηθώ. Όταν δε μου πρόσθεσε ότι στους χρόνους του αυτοκράτορα Ιουλιανού, που απαγορεύθηκε στους Χριστιανούς η διδασκαλία των γραμμάτων και της ρητορικής με διάταγμα, ο Βικτωρίνος συμμορφώθηκε τελείως με το νόμο, και προτίμησε να εγκαταλείψει τη φλυαρία της Σχολής του μάλλον, παρά το Λόγο Σου, «όστις γλώσσας νηπίων έθηκε τρανάς». Δεν μου φάνηκε δε τόσο αποφασιστικότερος όσο ευτυχέστερος, αφού βρήκε με αυτόν τον τρόπο την ευκαιρία να αφιερώσει ολόκληρο το χρόνο του σε Σένα. Μια τέτοια ευκαιρία ποθούσα κι εγώ, που ήμουν δεμένος, όχι με ξένες αλυσίδες, αλλά με τις αλυσίδες της δικής μου θέλησης. Τη θέλησή μου την κρατούσε υποχείρια ο εχθρός και σφυρηλάτησε αλυσίδες και, να, εγώ είμαι δέσμιος. Διότι το πάθος το γεννά η διεστραμμένη θέληση, τη συνήθεια γεννά η

καθυπόταξη στο πάθος και την ανάγκη η μη αντίδραση προς τη συνήθεια. Για όλα αυτά των περιτυλιγμένων κρίκων, κατά κάποιον τρόπο, τους οποίους ονόμασα αλυσίδα, το πάθος με κρατούσε σε σκληρή δουλεία. Ωστε η νέα θέληση, που άρχισε να βλαστάνει σε μένα, για να Σε λατρεύω με ανιδιοτέλεια, να Σε απολαμβάνω, ω θεέ μου, μοναδική, ασφαλή χαρά μου, δεν ήταν ακόμη ικανή να υπερνικήσει τη χρόνια δύναμη της παλιάς θέλησής μου.

Έτσι, δύο θελήσεις μάχονταν σε μένα, η μια παλιά, η άλλη νέα, η μια σαρκική, η άλλη πνευματική, η μια εναντίον της άλλης, και, ανταγωνιζόμενες μεταξύ των, διέσχιζαν την ψυχή μου.

Κατά τον τρόπο αυτό, πειραματιζόμενος στον εαυτό μου, εννοούσα το χωρίο, που διάβασα: «η σαρξ επιθυμεί κατά του πνεύματος, το δε πνεύμα κατά της σαρκός». Βρισκόμουν ακόμη κάτω από την κυριαρχία δύο θελήσεων, αλλά το Εγώ μου ήταν πλησιέστερο σ' εκείνη την οποία αποδοκίμαζα. Τώρα μάλιστα δεν βρισκόταν στη δεύτερη θέληση το Εγώ μου, γιατί τη θέλησή αυτή την υπέφερα περισσότερο εξαναγκαζόμενος, παρά γιατί υπέκυπτα θεληματικά σ' αυτήν. Εντούτοις η συνήθεια, η οποία ήταν ισχυρότερη εναντίον μου, γεννήθηκε από μένα, διότι εκείνο που με παρέσυρε εκεί, όπου δεν ήθελα να παρασυρθώ, ήταν η θέλησή μου. Και ποιος θα μπορούσε να το αρνηθεί νομιμόφρονα, αφού η τιμωρία ακολουθεί νομιμόφρονα το αμάρτημα; Και δεν υπήρχε πια για μένα η διδασκαλία εκείνη, που άλλοτε μου επέτρεπε να υποθέτω ότι, εάν δεν περιφρονούσα ακόμη τον αιώνα μου, για να γίνω θεράποντας δικός Σου το έκανα επειδή δεν ήμουν ακόμη βέβαιος, ότι είχα διαισθανθεί την αλήθεια. Όχι! Τώρα ήμουν γι' αυτό βεβαιότατος. Αλλά, πάντοτε δεμένος με αλυσίδες, εδώ κάτω στη γη, δεν ήθελα να Σε δουλέψω, και φοβόμουν ν' απαλλαγώ από τα δεσμά μου τόσο, όσο πρέπει να φοβάται κανείς τα δεσμά.

Έτσι, το βάρος του αιώνα βάρυνε με γλυκύτητα επάνω μου όπως σ' ένα όνειρο, οι δε στοχασμοί μου έμοιαζαν μ' εκείνους, οι οποίοι προσπαθούν ν' αφυπνισθούν, αλλά, νικώμενοι από την νάρκη των, βυθίζονται πάλι σ' αυτήν. Και όπως δεν υπάρχει κανείς που να θέλει να κοιμάται πάντα - ο υγιής νους προτιμά την εγρήγορση από τον ύπνο- και όμως όταν βαρύνει τα μέλη βαριά χάνωση, οι άνθρωποι αναβάλουν τον χρόνο της αποτίναξης του ύπνου και απολαμβάνουν κοιμώμενοι, μολονότι η ώρα της εγρήγορσης έχει ήδη σημάνει, έτσι κι εγώ ήμουν βέβαιος, ότι προτιμότερο θα ήταν ν' αφοσιωθώ στην αγάπη Σου παρά να υποχωρήσω στο πάθος μου. Μου άρεσε, με κατακτούσε η αγάπη Σου, αλλ' αγαπούσα το πάθος μου που μ' εξουσίαζε. Δεν μπορούσα να δώσω καμιά απάντηση όταν μου έλεγες: «έγειρε ο καθεύδων και ανάστα εκ νεκρών και επιψαύσει σοι ο Χριστός». Παντού μου έδειχνες την αλήθεια Σου, και η αλήθεια Σου με καθυπέταζε και δεν ήμουν πια ικανός ν' απαντήσω παρά με λέξεις μαλθακές και υπναλέες. «Αμέσως! Παρευθύς! Περίμενε λίγο!» Αλλ' αυτό το παρευθύς και το

αμέσως δεν ερχόταν αμέσως και παρευθύς. Μάταια «συνηδόμενη κατά τον έσω άνθρωπον τω νόμω Σου» ,αφού ένας άλλος νόμος στα μέλη μου αντιστρατευόταν «τω νόμω του νοός μου και ηχημαλώτιζέ με εν τω νόμω της αμαρτίας», ο οποίος βρισκόταν στα μέλη μου. Ο νόμος της αμαρτίας είναι ο εκβιασμός της συνήθειας που παρασύρει κι εξουσιάζει την ψυχή , αφού υποτάσσεται εθελούσια. «Ταλαίπωρος εγώ, τις με ρύσεται εκ του σώματος του θανάτου τούτου, εάν όχι η χάρις Σου δια Ιησού Χριστού, του Κυρίου ημών;»

Πώς μ' ελευθέρωσες από τις αλυσίδες της σαρκικής ηδονής, που με κρατούσαν χειροδεμένο, και από τη δουλεία των κοσμικών υποθέσεων, θα το διηγηθώ, θα το εξομολογηθώ για τη δόξα Σου, «Κύριε , βοηθέ μου και λυτρωτά μου».

Περνούσα τη συνηθισμένη ζωή μου. Η αγωνία μου αυξανόταν, καθημερινά δε απεύθυνα τους πόθους μου σε Σένα. Πήγαινα στην Εκκλησία Σου, εφόσον μου το επέτρεπαν οι ασχολίες μου, κάτω από τις οποίες αναστέναζα. Ο Αλύπιος ,όταν απαλλάχθηκε από το δικαστικό αξίωμά του, αφού χρημάτισε ήδη για τρίτη φορά πρόεδρος δικαστής, βρισκόταν κοντά μου και περίμενε σε ποιον να πουλήσει πάλι τις συμβουλές του, όπως εγώ πουλούσα τη ρητορική , εφόσον ήταν δυνατό να διδαχθεί. Ο Νεβρίδιος, χάρη στη φιλία μας, βοηθούσε στη διδασκαλία το φίλτατο σε όλους μας Βερεκούνδο, πολίτη και γραμματικό του Μιλάνου, που επεθύμησε ζωηρά και ζήτησε , χάρη του δικαιώματος της φιλίας, κάποιος από την ομάδα του να του προσφέρει ειλικρινή βοήθεια , που την είχε τόσο μεγάλη ανάγκη. Σ' αυτή δε την απόφαση δεν οδήγησε το Νεβρίδιο ο πόθος του κέρδους - θα μπορούσε, εάν ήθελε, να επωφεληθεί από τη διδασκαλία των Γραμμάτων ώστε να κερδίσει- αλλά με την υποχρεωτική καλοκαγαθία του , ο τόσο γλυκός και αγαπητός φίλος δεν θέλησε να μη δεχθεί την παράκλησή μας. Εφόσον δεν απέφευγε τη συναναστροφή με τους μεγάλους του αιώνα και συνεπώς κάθε ανησυχία του πνεύματός του, που ποθούσε να έχει ελεύθερο, εξασφαλίζοντας σ' αυτό όσο το δυνατό περισσότερο χρόνο για την έρευνα, την ανάγνωση και τις σχετικές με τη σοφία συνδιαλέξεις ,ενεργούσε σωφρονέστατα.

Ο πόνος της Μόνικας

Αλλά την αιτία, για την οποία εγκατέλειψα την Καρχηδόνα, την ήξερες Εσύ, ω Θεέ μου, χωρίς να την αποκαλύψεις σε μένα και στη μητέρα μου. Ο χωρισμός σπάρραξε την καρδιά μου. Με συνόδευσε μέχρι την ακτή. Έπεσε πάνω μου και μ' έσφιγγε σπασμωδικά, για να με κρατήσει ή για να φύγει μαζί μου. Αλλά την εξαπάτησα, προσποιούμενος ότι μου ήταν αδύνατο να εγκαταλείψω κάποιο φίλο μου, που περίμενε ευνοϊκό άνεμο για να ταξιδέψει. Είπα ψέμματα στη μητέρα μου και μάλιστα σε μια τέτοια μητέρα. Αλλά και αυτό μου το συγχώρησε η ευσπλαχνία Σου. Με προφύλαξες από τα νερά της θάλασσας, παρά τις φρικτές κηλίδες μου, για να με οδηγήσεις στα νερά της χάρις Σου, όπου θα απόπλυνα τα αμαρτήματά μου,

και για να παύσει ο χείμαρρος των δακρύων της μητέρας μου, που εμπρός στα μάτια Σου πότιζαν το χώμα κάθε μέρα.

Δεν ήθελε με κανένα τρόπο να με αφήσει και με πολύ κόπο κατόρθωσα να την πείσω να διανυκτερεύσει σε ένα παρεκκλήσι, αφιερωμένο στον μακάριο Κυπριανό, πολύ κοντά στο σκάφος μας. Την ίδια νύχτα έφυγα κρυφά, και η δυστυχισμένη μητέρα μου έμεινε μέσα στο ναό για να προσευχηθεί και να κλάψει.

Τι ζητούσε , ω Θεέ μου, με τα τόσα δάκρυστά της, παρά μόνο να μ' εμποδίσει να εμπιστευθώ το σαρκίο μου στα κύματα; Αλλά, βάσει ενός βαθύτατου σχεδίου Σου, μολονότι είχες εισακούσει το κυριότερο σημείο της μητρικής δέησης, παρέβλεψες τον πόθο της, για να γίνω με τη βοήθειά Σου ό,τι η μητέρα μου ποθούσε να είμαι καθημερινά.

Ο άνεμος άρχισε να φυσά , τα πανιά φούσκωσαν από αέρα και γρήγορα εξαφανίστηκε η ακρογιαλιά από τα μάτια μου, ενώ η μητέρα μου, έξαλλη, γέμιζε αδυσώπητα από κραυγές και στεναγμούς τα αυτιά Σου στην απελπισία της εκείνη. Γιατί μεταχειρίστηκες το δόλωμα των παθών για να ξεριζώσεις τα πάθη μου, ο δε υπερβολικός σαρκικός πόνος της μητέρας μου τιμωρούνταν δίκαια κάτω από το μαστίγιο των θλίψεων. Ήθελε να με έχει κοντά της , όπως όλες οι μητέρες αλλ' αυτή περισσότερο από πολλές άλλες μητέρες και δεν μπορούσε να υποπτευθεί τη χαράς που της προετοιμάζεις και με αυτόν ακόμη τον χωρισμό. Να για ποιο λόγο έκλαιγε και οδυρόταν. Αυτός δε ο σπαρακτικός πόνος της φανέρωνε σ' αυτήν την κληρονομιά της Εύας, αφού ζητούσε με στεναγμούς εκείνο που συνέλαβε με στεναγμούς . Χωρίς να με κακίσει για την πονηριά και τη σκληρότητά μου, άρχισε πάλι να προσεύχεται για μένα και ν' ασχολείται με τις συνηθισμένες οικιακές εργασίες της, ενώ εγώ έπλεα προς τη Ρώμη.

Ο φυσικός έρωτας των ανθρώπων προς την αλήθεια , η οποία τότε μόνο είναι μισητή, όταν αντιστρατεύεται τα πάθη των

Δεν είναι λοιπόν, βέβαιο, ότι όλοι επιθυμούν να είναι ευδαίμονες, αφού εκείνοι οι οποίοι δεν χαίρονται σε Σένα, που είσαι η μόνη ευδαιμονία, αναμφίβολα δεν θέλουν να είναι ευτυχείς. Ή μάλλον όλοι το επιθυμούν, αλλ' επειδή «η μεν σαρξ επιθυμεί κατά του Πνεύματος, το δε Πνεύμα κατά της σαρκός • ταύτα δε αντίκεινται αλλήλοις , ίνα μη α αν θέλωσι ταύτα ποιώσι», ξαναπέφτουν σ' εκείνα που μπορούν να είναι ευτυχισμένοι με αυτά, διότι εκείνο που μπορούν, δεν το θέλουν με θέληση τόσο ισχυρή, ώστε να μπορούν να το αποκτήσουν.

Ρωτώ όλους , αν προτιμούν τη χαρά της αλήθειας από τη χαρά του ψεύδους , και δεν διστάζουν ν' απαντήσουν ότι προτιμούν την αλήθεια, όπως και δεν διστάζουν να ομολογήσουν ότι θέλουν να είναι ευτυχείς. Οπότε ευτυχισμένη ζωή είναι ήδη η χαρά για την αλήθεια , είναι λοιπόν η χαρά για Σένα, ο οποίος είσαι η αλήθεια, ω Θεέ μου, φωτισμός και σωτήρας του προσώπου μου. Όλοι επιθυμούν την

ευτυχισμένη ζωή, που είναι η μόνη πραγματική ευτυχία. Όλοι ποθούν τη χαρά για την αλήθεια.

Είδα πολλούς που ήθελαν ν' απατήσουν, αλλά δεν είδα κανένα που ήθελε να απατηθεί. Πού λοιπόν έμαθαν αυτή την ευτυχισμένη ζωή, εάν όχι όπου έμαθαν την αλήθεια; Διότι, αφού δεν θέλουν ν' απατηθούν, αγαπούν αυτή την ίδια την αλήθεια, εφόσον δε αγαπούν την ευτυχισμένη ζωή, που δεν είναι τίποτε άλλο παρά η χαρά μέσα στην αλήθεια, αγαπούν αυτήν την ίδια την αλήθεια, την οποία δεν θ' αγαπούσαν, εάν δεν είχαν κάποια γνώση γι' αυτήν στη μνήμη των.

Γιατί λοιπόν δεν χαίρονται γι' αυτήν; Γιατί δεν είναι ευτυχείς; Γιατί ασχολούνται περισσότερο σε άλλα, που τους κάνουν δυστυχέστερους παρ' όσον καθιστά ευτυχείς το αγαθό εκείνο, το οποίο αμυδρά ενθυμούνται; «Έτι μικρόν χρόνον το φως έστιν εν ανθρώποις». Ας βαδίσουν , ας βαδίσουν λοιπόν, «ίνα μη σκοτία αυτούς καταλάβη».

Αλλά γιατί η αλήθεια γεννά το μίσος; Γιατί έγινε εχθρός ο άνθρωπος Σου κηρύττοντας την αλήθεια, παρ' όλο που όλοι αγαπούν την ευτυχισμένη ζωή που δεν είναι παρά μόνο η χαρά μέσα στην αλήθεια; Άραγε επειδή αγαπούν την αλήθεια, κατά τρόπο, ώστε ό,τι αγαπούν, επιθυμούν να είναι αλήθεια; Και επειδή δεν θέλουν ν' απατηθούν ,δεν θέλουν να ελεγχθούν πλανώμενοι; Μισούν λοιπόν την αλήθεια ένεκα εκείνου που εκλαμβάνουν σαν αλήθεια. Την αγαπούν, όταν λάμπει στα μάτια των, και την μισούν, όταν τους καταδικάζει.

Διότι θέλοντας συγχρόνως να μην εξαπατηθούν και να εξαπατήσουν τους άλλους, την αγαπούν, όταν φανερώνεται σ' αυτούς και την μισούν, όταν τους καταγγέλλει. Αλλά θα λάβουν την αμοιβή των, και επειδή δεν θέλουν ν' αποκαλυφθούν από την αλήθεια, θα τους αποκαλύψει χωρίς τη θέλησή των και δεν θ' αποκαλυφθεί σ' αυτούς.

Ιδού, ιδού η ανθρώπινη ψυχή. Ιδού πώς θέλει να κρύβεται τυφλή και ανάπηρη, θρασύδειλη και επονείδιστη, αλλά δεν θέλει να κρύβεται τίποτε σ' αυτήν. Εντούτοις , μολονότι είναι άθλια σε τόσο μεγάλο βαθμό, προτιμά να χαίρεται για την αλήθεια παρά για το ψεύδος. Θα είναι λοιπόν ευτυχής, αν απαλλασσόμενη από κάθε διαταραχή, θα χαίρεται μόνο για την αλήθεια, δια της οποίας τα πάντα είναι αληθινά.

Από το βιβλίο: «ΙΕΡΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ
ΟΙ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ»

Εισαγωγή- Μετάφραση- Σημειώσεις:
ΑΝΔΡΕΑ ΔΑΛΕΖΙΟΥ

Διδάκτορα της Φιλοσοφίας

Έκδοση: Γραφείο Καλού Τύπου

Πηγή: eisdoxantheou-gk.blogspot.com